

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกให้การส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวกันอย่างมาก เนื่องจากตระหนักว่า การท่องเที่ยวเป็นอุตสาหกรรมประเภทหนึ่งที่ให้ผลตอบแทนสูง ก่อให้เกิดการพัฒนาพื้นที่และกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ มีการสร้างงานทั้งทางตรงและทางอ้อมมากมาย ทำให้มีการกระจายรายได้แก่กลุ่มชนหลายอาชีพ ทั้งในเมืองและชนบทอย่างทั่วถึง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การท่องเที่ยวนี้ยังทำให้ประเทศกำลังพัฒนาที่มีทรัพยากรในด้านแหล่งท่องเที่ยวมีโอกาสสร้างรายได้เข้าประเทศ ลดภาวะการขาดดุล การชำระหนี้ ตลอดจนก่อให้เกิดการกระตุ้นการลงทุน และการผลิตในสาขาต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศชาติโดยรวม

อย่างไรก็ตาม แม้จะเกิดผลดีต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นแล้วก็ตาม ในทางตรงกันข้าม การท่องเที่ยวอาจก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประเพณี ศิลปกรรม สถานการณ์ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมในทางที่ไม่พึงปรารถนาได้เช่นกัน ดังนั้น ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงต้องมีการวางแผนการท่องเที่ยวให้รัดกุม และคำนึงถึงผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลเสียน้อยที่สุดด้วย

สำหรับในประเทศไทยนั้น การท่องเที่ยวได้นำเงินตราต่างประเทศเข้าประเทศปีหนึ่งเป็นจำนวนมาก โดยมีมูลค่าสูงกว่ามูลค่าการส่งออกผลผลิตทางเกษตรกรรม ซึ่งเป็นรายได้หลักของประเทศ จึงทำให้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างจริงจัง โดยเริ่มบรรจุแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเข้าไว้เป็นส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520-2524) เป็นต้นมา โดยมุ่งที่จะแก้ไขการขาดดุล การชำระหนี้ มุ่งให้เป็นฐานทางเศรษฐกิจในส่วนภูมิภาค ที่กระตุ้นให้เกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมและพาณิชย์กรรมที่ต่อเนื่อง เป็นแหล่งสร้างงานกระจายรายได้และความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาค ตลอดจนเพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ศิลปวัฒนธรรม ชนบทธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม โบราณสถานทางประวัติศาสตร์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาสังคมต่อไป

จากการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีบทบาทในการพัฒนาทางเศรษฐกิจนี้เองทำให้เกิดความเจริญขึ้นทั่วไป โดยเฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของประเทศ เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ พัทยา และภูเก็ต เป็นต้น ก่อให้เกิดการสร้างงานที่สำคัญ มีผลต่อการเคลื่อนที่ของผู้ประกอบการ แรงงาน และวัตถุดิบ เข้าสู่แหล่งท่องเที่ยววนั้น ๆ เพิ่มขึ้นด้วย

ตำบลแสนสุข เป็นตำบลหนึ่งในเขตอำเภอเมืองชลบุรี และมีความเจริญอย่างรวดเร็วจากชุมชนเล็ก ๆ ยกฐานะขึ้นเป็นสุขาภิบาลแสนสุขในปี พ.ศ. 2499 และในปี พ.ศ. 2530 นี้กำลังอยู่ในระหว่างการยกฐานะขึ้นเป็นเทศบาลตำบลแสนสุข สาเหตุสำคัญที่ทำให้ตำบลแสนสุขเจริญขึ้นอย่างรวดเร็วคือ การมีสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงหลายแห่ง ได้แก่ หาดบางแสน เขาสามมุก หาดวอนนภา และสถาบันวิทยาศาสตร์ทางทะเลภายในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน ทั้งหมดนี้ทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวหลายประเภทคือ มีถนนสุขุมวิท ซึ่งเป็นถนนสายหลักของภาคตะวันออกตัดผ่านพื้นที่ มีระยะทางไม่ห่างจากกรุงเทพมหานครซึ่งเป็นตลาดสำหรับการท่องเที่ยว ใกล้สถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดชลบุรีอีกหลายแห่ง ซึ่งมีระยะทางไม่ห่างกันมากนัก มีเส้นทางการคมนาคมสะดวก เหมาะแก่การเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีระยะเวลาการท่องเที่ยวสั้น ๆ แต่ต้องการสถานที่ท่องเที่ยวหลาย ๆ แห่ง ที่มีลักษณะแตกต่างกัน

เนื่องด้วยเหตุผลความสำคัญดังกล่าวข้างต้น จึงน่าจะมีการศึกษาถึงกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว และภาวะการท่องเที่ยวในท้องถิ่นนี้ เพื่อหาแนวทางส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวในท้องถิ่นอันจะก่อให้เกิดผลดีต่อประชากรในท้องถิ่นนี้ในที่สุด

2. จุดมุ่งหมายในการศึกษา

- 2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของการท่องเที่ยวที่มีต่อการสร้างงานของประชาชนในท้องถิ่น
- 2.2 เพื่อจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สืบเนื่องจากการท่องเที่ยวในท้องถิ่น
- 2.3 เพื่อศึกษาการเคลื่อนที่ของผู้ประกอบการ แรงงาน และวัตถุดิบ ระหว่างท้องถิ่นกับพื้นที่อื่นภายในจังหวัด
- 2.4 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนแนวทางในการปรับปรุงการท่องเที่ยวในสุขาภิบาลแสนสุข และพื้นที่โดยรอบให้ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น

3. ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษานี้จะพิจารณาถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยว ได้แก่ กิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ปริมาณการใช้จ่ายของนักท่องเที่ยวต่อการซื้อสินค้าและบริการ รายได้ของผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ลักษณะการเคลื่อนที่ของผู้ประกอบการ แรงงาน และวัตถุดิบระหว่างท้องถิ่นกับพื้นที่โดยรอบ

พื้นที่ที่ศึกษาคือ สุขาภิบาลแสนสุข อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประกอบด้วย ตำบลแสนสุข ตำบลนาเกลือ (หมู่ที่ 1 และหมู่ที่ 3) ตำบลห้วยกะปิ (หมู่ที่ 5) ตำบลอ่างศิลา ตำบลบ้านปึก และตำบลเสม็ด (หมู่ที่ 3-8) มีพื้นที่รวม 47 ตารางกิโลเมตร

4. สมมุติฐานในการศึกษา

การท่องเที่ยวเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดลักษณะทางเศรษฐกิจในสุขาภิบาลแสนสุข

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 จะได้ทราบถึงบทบาทของการท่องเที่ยวที่มีต่อกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ในสุขาภิบาลแสนสุข

5.2 จะได้ทราบว่า มีกิจกรรมทางเศรษฐกิจใดบ้างที่เกิดขึ้นจากการท่องเที่ยว และกิจกรรมเหล่านั้นมีความสำคัญต่อท้องถิ่นมากน้อยต่างกันอย่างไร

5.3 จะได้ทราบถึงการอพยพ (Migration) และการเคลื่อนที่ (Movement) ของผู้ประกอบการ แรงงาน วัตถุดิบ และผลผลิตที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวระหว่างสุขาภิบาลแสนสุขกับพื้นที่โดยรอบ

5.4 เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงาน หรือผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องในระดับท้องถิ่น นำไปประกอบการพิจารณา ตัดสินใจ วางนโยบาย หรือแผนโครงการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น